

Damian Walczak*

Antoni Kolek**

Marcin Wojewódka***

Sylwia Pięnkowska-Kamieniecka****

Oszczędności na starość pracowników sektora publicznego

Wstęp

System zabezpieczenia emerytalnego w Polsce zmienia się. W związku z przejściem od modelu zdefiniowanego świadczenia do modelu zdefiniowanej składki coraz bardziej istotne stają się środki finansowe zgromadzone na starość, zarówno te obligatoryjne, jak i dodatkowe, dobrowolne¹.

Oszczędzanie na starość jest szczególnie istotne w świetle zmian demograficznych. W tym kontekście wystarczy przytoczyć jedną wielkość, tj. obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym. W 2020 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają będą 38 takie osoby, natomiast w 2050 r. będzie to już 75 osób² [ZUS, 2014, s. 150].

Tymczasem społeczeństwo najczęściej cechuje pasywność i odwlekanie w czasie podjęcia decyzji o rozpoczęciu oszczędzania na starość. Jest to szczególnie niekorzystne, ponieważ w przypadku oszczędzania z założonym celem emerytalnym równie ważny jak wartość regularnie odkładanych środków jest okres oszczędzania [Chetty i inni, 2014, s. 1141–1219], [Choi i inni, 2001, s. 70]. Powinien on być jak najdłuższy i zaczynać się od momentu rozpoczęcia aktywności zawodowej. Friedberg i Webb [2006, s. 1–27] wskazali na wpływ wykonywanego zawodu na decyzje finansowe. Z kolei Kicia [2015, s. 233–244] zagadnienie oszczędzania na starość

* Dr, Katedra Zarządzania Finansami, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ul. Gagarina 13a, 87-100 Toruń, dwalczak@umk.pl

** Dr, Instytut Emerytalny, ul. Solec 38, 00-394 Warszawa, antoni.kolek@instytutemerytalny.pl

*** Dr, Instytut Emerytalny, ul. Solec 38, 00-394 Warszawa, marcin.wojewodka@wojewodka.pl

**** Dr, Katedra Polityki Społecznej i Ubezpieczeń, Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Oczapowskiego 4, 10-719 Olsztyn, sylwia.pienkowska@uwm.edu.pl

¹ W związku z uzależnieniem wysokości świadczenia od wartości zgromadzonego kapitału istotnie na wysokość świadczeń emerytalnych wpływa również wydłużenie aktywności zawodowej, zarówno w aspekcie późniejszego przejścia na emeryturę, jak i pracy już po skorzystaniu z prawa do emerytury [Bielawska, Pięnkowska-Kamieniecka, 2015, s. 92].

² Wielkości te dotyczą obniżonego wieku emerytalnego, tj. 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. W przypadku zrównanego wieku emerytalnego 67 lat dla obu płci współczynnik obciążenia demograficznego byłby niższy.

przedstawia w świetle postrzegania systemu emerytalnego przez pracowników publicznej uczelni wyższej. Należy przy tym zaznaczyć, że dotychczas niewiele w polskiej literaturze uwagi poświęcono dodatkowemu oszczędzaniu na starość, a przez pracowników sektora publicznego w szczególności. Z powyższych powodów w niniejszej pracy, po pierwsze, analizie poddano oszczędzanie na starość, a po drugie, oszczędzanie przez pracowników sektora publicznego.

Celem artykułu jest zbadanie zależności między wybranymi zmiennymi charakteryzującymi oszczędzanie na starość a miejscem zatrudnienia. W opracowaniu zastosowano metodę opisu, analizy statystycznej, wyjaśniania oraz metodę analizy i krytyki piśmiennictwa [Apanowicz, 2002, s. 125–130].

Ze względów metodologicznych w tekście nie odwoływano się do podziału sektora finansów publicznych zawartego w ustawie o finansach publicznych [ustawa, 2009, art. 9], a do pytań zawartych w reprezentatywnym w skali kraju badaniu Diagnoza Społeczna 2015³. Respondent samodzielnie deklarował, czy jego podstawowe miejsce pracy to podmiot państwowy, samorządowy, prywatny, czy też spółdzielnia lub organizacja społeczna i wyznaniowa. W pracy zestawiono formę obecnego, podstawowego miejsca pracy głowy rodziny gospodarstwa domowego z odpowiednimi wielkościami dotyczącymi oszczędzania przez dane gospodarstwo domowe.

Celem określenia zależności cech w prezentowanym tekście skorzystano z testu niezależności chi-kwadrat (test χ^2). Dla każdej pary cech postawiono hipotezę zerową H_0 , że porównywane cechy są niezależne, wobec hipotezy H_1 , że te cechy są zależne. Jeżeli wyliczone χ^2 jest większe od wartości krytycznej $\chi^2_{df,\alpha}$ (dla df stopni swobody $(r-1)(s-1)$ i ustalonego z góry poziomu istotności $\alpha = 0,05$), należy odrzucić H_0 , w przeciwnym razie nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej [Walczak, Krupa, 2013, s. 444; Domański, 2008, s. 158–162], tzn.

$\chi^2 \geq \chi^2_{df,\alpha}$ odrzucamy H_0 przy poziomie istotności α i możemy sądzić, że cechy są zależne,

$\chi^2 < \chi^2_{df,\alpha}$ nie ma podstaw do odrzucenia H_0 o niezależności cech.

1. Determinanty oszczędzania

Gromadzenie oszczędności może wynikać z różnych przyczyn. W zależności od motywów oszczędzania zmianie ulegają produkty oszczędnościowe. Premią za rezygnację z bieżącej konsumpcji są zyski otrzymywane w formie oprocentowania od wcześniej poczynionych oszczędności.

³ W ramach tego badania w 2015 r. przebadano 11 740 gospodarstw domowych z 35 279 członkami [Panek i inni, 2015, s. 26].

Przedstawiciele klasycznej szkoły ekonomii twierdzili, że wyższa stopa zwrotu z oszczędności wpływa na skłonność gospodarstw domowych do rezygnowania z bieżącej konsumpcji na rzecz zwiększania oszczędności i wyższego poziomu konsumpcji w przyszłości [Turgot, 1927, s. 73].

J.M. Keynes wyróżnił czynniki obiektywne i subiektywne, które mają wpływ na skłonność do oszczędzania. Wśród czynników obiektywnych wymieniał wysokość dochodu oraz czynniki zewnętrzne wpływające na możliwości zwiększenia oszczędności [Keynes, 2003, s. 83–87]. Koncepcja cyklu życia M. Modiglianiego zakłada z kolei, że głównym powodem rezygnacji z bieżącej konsumpcji i oszczędzania w wieku produkcyjnym są chęć zapewnienia sobie odpowiedniego poziomu i standardu życia w wieku poprodukcyjnym. Zdaniem Modiglianiego popyt na pieniądź i struktura oszczędności zależą od takich czynników, jak: poziom dochodu, częstotliwość wypłacania wynagrodzeń, poziom stóp procentowych, płynność rynków wtórnych, skala wahań cen aktywów na rynkach wtórnych, ogólne odczucie niepewności, czy poziom ryzyka oraz kosztów transakcyjnych [Modigliani, 1986, s. 297–313].

Zgodnie z hipotezą zmian awersji do ryzyka w cyklu życia, wraz z wiekiem zmniejsza się skłonność do ryzyka, co determinuje rezygnację z instrumentów o wysokim poziomie ryzyka i preferowanie bezpieczniejszych rozwiązań [Bakshi, Chen, 1994, s. 165–202]. Morin i Suarez [1983, s. 1201–1216] zaobserwowali, że oprócz wieku istotnym czynnikiem wpływającym na awersję do ryzyka jest poziom zamożności. W przypadku osób mniej zamożnych z wiekiem wzrasta awersja do ryzyka, podczas gdy u osób bardziej zamożnych tolerancja ryzyka zwiększa się. W przypadku gospodarstw domowych, których celem jest gromadzenie środków na nieprzewidziane wydatki, głównym czynnikiem jest dostępność środków. Stąd w tych gospodarstwach domowych preferowane są formy lokowania o większym stopniu płynności. Z kolei gospodarstwa domowe dokonujące długookresowych oszczędności w celu zabezpieczenia się na starość gotowe są zrezygnować z płynności na rzecz wysokości stopy zwrotu, jednocześnie akceptując wyższy poziom ryzyka [Abel, 1980, s. 23–68].

2. Oszczędności osób pracujących w sektorze publicznym

Pracownicy zatrudnieni w jednostkach państwowych i jednostek samorządu terytorialnego częściej oszczędzają niż pracownicy firm prywatnych (tab. 1). Zgodnie z przedstawioną we wstępie koncepcją cyklu życia Modiglianiego powodem tego mogą być wyższe wynagrodzenia w sektorze publicznym. Według danych GUS przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym w 2015 r. wyniosło 4483,03 zł, podczas gdy w sektorze prywatnym było to 3743,16 zł [GUS, 2016, s. 29].

Tablica 1. Oszczędności ogółem w zależności od miejsca zatrudnienia

Wyszczególnienie		Nie	Tak	Ogółem
Rodzaj instytucji podstawowego miejsca pracy	państwowa lub jednostek samorządu terytorialnego	712	805	1517
	prywatna	2583	2085	4668
	spółdzielcza lub organizacji społecznych i wyznaniowych	32	35	67
Ogółem		3327	2925	6252

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Diagnoza Społeczna, 2015].

Jednakże jeżeli chodzi o oszczędzanie na starość to pracownicy sektora publicznego i prywatnego oszczędzają podobnie (tab. 2). Jak wynika bowiem z danych przedstawionych w tablicy 6, na podstawie testu chi-kwadrat nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy H_0 mówiącej o tym, że cechy są niezależne. Z czego może wynikać takie zachowanie? Może być ono skutkiem podobnego podejścia w Polsce do oszczędzania na starość, podobnego podejścia do przedstawionej we wcześniejszej części pracy awersji do ryzyka, w tym przypadku ryzyka starości. Mniej więcej co czwarty respondent oszczędza w tym celu. Można więc wskazać, że oszczędzanie na starość (przynajmniej w badanej grupie) nie zależy od sektora, w którym głowa rodziny jest zatrudniona. Zapewne w większym zakresie decydują o tym cechy osobowe głowy rodziny, takie jak płeć [Fisher, 2010, s. 14; Schmidt, Sevak, 2006, s. 139; Stendardi i inni, 2006, s. 223–238], poziom wykształcenia [Norman, 2010, s. 199–207; Lusardi, Mitchell, 2011, s. 509–525] osiągane dochody [Cole, Shastry, 2007, s. 26; Walczak, 2017, s. 106–110], stan cywilny [Schmidt, Sevak, 2006, s. 139], status społeczno-zawodowy czy liczba posiadanych dzieci [Fisher, Anong, 2012, s. 14].

Tablica 2. Oszczędności na starość w zależności od miejsca zatrudnienia

Wyszczególnienie		Nie	Tak	Ogółem
Rodzaj instytucji podstawowego miejsca pracy	państwowa lub jednostek samorządu terytorialnego	830	320	1150
	prywatna	2328	841	3169
	spółdzielcza lub organizacji społecznych i wyznaniowych	38	14	52
Ogółem		3196	1175	4371

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Diagnoza Społeczna, 2015].

W tablicy 2 przedstawiono wielkości świadczące o tym, że pracownicy zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego oszczędzają równie często. Jednak, jak wskazano w tablicy 3, pracownicy sektora finansów

publicznych oszczędzają więcej na starość niż pracowni zatrudnieni w firmach prywatnych. Aż 18,7%⁴ z nich posiada oszczędności na starość większe niż roczne dochody gospodarstwa domowego (12,8% osób pracujących w przedsiębiorstwach prywatnych), a 27,1% posiada oszczędności, w wysokości półrocznych do rocznych dochodów (23,3% osób pracujących w przedsiębiorstwach prywatnych). Analizując łącznie dane z tablicy 2 i 3, można wskazać, że zaledwie 141 gospodarstw domowych na 4371 posiada oszczędności na starość i są one wyższe niż roczne dochody gospodarstwa domowego. Stanowi to zaledwie 3,2% wszystkich osób uwzględnionych w analizowanej pracy.

Tablica 3. Wartość oszczędności na starość a miejsce zatrudnienia*

Wyszczególnienie		Wartość oszczędności na starość w relacji do osiągniętych dochodów			Ogółem
		poniżej 6-miesięcznych**	od 6-miesięcznych do rocznych	powyżej rocznych	
Rodzaj instytucji podstawowego miejsca pracy	państwowa lub jednostek samorządu terytorialnego	148	74	51	273
	prywatna	446	163	90	699
Ogółem		594	237	141	972

*w tablicach 3–5 w przypadku miejsca pracy nie wyróżniono „spółdzielcza lub organizacji społecznych i wyznaniowych”, wynika to z małej liczebności tej formy zatrudnienia i w związku z tym brakiem możliwości zastosowania testu chi-kwadrat.

**dochody całego gospodarstwa domowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [*Diagnoza Społeczna*, 2015].

Przedstawione w tablicach 2 i 3 deklarowanie posiadania oszczędności na starość uwzględnia wskazane przez respondenta oszczędności bez względu na formę, w jakiej są one gromadzone. Tymczasem trudno za oszczędności emerytalne uznać najczęściej wybierane przez Polaków, np. środki zgromadzone na rachunku bankowym lub lokacie krótkoterminowej. Środki te mogą i często są bowiem konsumowane na bieżące potrzeby. Najwłaściwszym miernikiem faktycznego oszczędzania na starość jest posiadanie dedykowanych w tym celu produktów oszczędzania długoterminowego, czyli Indywidualnych Kont Emerytalnych (IKE) lub Indywidualnych Kont Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE). Pracownicy pracujący w instytucjach państwowych lub samorządowych częściej

⁴ W tablicach, celem pełniejszego przedstawienia wyników, zaprezentowano wielkości liczbowe.

posiadają IKE lub IKZE⁵ (tab. 4 i 6). Podobnie jak częstsze oszczędzanie na starość świadczy to o ich bardziej zorganizowanym podejściu do oszczędzania na starość. Nie tylko więc oszczędzają więcej, ale i w bardziej prawidłowy sposób, jeżeli chcemy to odnieść do wskazanego w pracy celu oszczędzania.

Tablica 4. Posiadanie Indywidualnego Konta Emerytalnego oraz Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego a miejsce zatrudnienia

Wyszczególnienie		Nie	Tak	Ogółem
Rodzaj instytucji podstawowego miejsca pracy	państwowa lub jednostek samorządu terytorialnego	1443	66	1509
	prywatna	4508	145	4653
Ogółem		5951	211	6162

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Diagnoza Społeczna, 2015].

Oszczędzanie na starość to nie tylko zorganizowane oszczędzanie na starość w III filarze, ale również inne formy długoterminowego oszczędzania. Podobnie jak w przypadku IKE i IKZE również w przypadku długoterminowych programów oszczędzania pracownicy państwowi lub samorządowi częściej je posiadają (tab. 5).

Tablica 5. Posiadanie długoterminowych programów oszczędzania a miejsce zatrudnienia

Wyszczególnienie		Nie	Tak	Ogółem
Rodzaj instytucji podstawowego miejsca pracy	państwowa lub jednostek samorządu terytorialnego	1455	54	1509
	prywatna	4563	86	4649
Ogółem		6018	140	6158

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Diagnoza Społeczna, 2015].

W tablicy 6 przedstawiono związek pomiędzy miejscem pracy a poszczególnymi zmiennymi przedstawionymi w tablicach 1–5. Jak wspomniano już powyżej, wyłącznie w przypadku posiadania oszczędności na starość związek ten nie istnieje. W pozostałych przypadkach oszczędzanie (decyzja o oszczędzaniu, wielkość oszczędności lub forma oszczędzania) jest uzależnione od miejsca zatrudnienia.

⁵ W pracy nie analizowano oszczędzania w Pracowniczych Programach Emerytalnych, ponieważ możliwość oszczędzania w ten sposób w największym zakresie jest zdeterminowana stworzeniem PPE przez pracodawcę. Decyzja pracownika jest wyłącznie jej pochodną.

Tablica 6. Wyniki testowania zależności między miejscem zatrudnienia a wybranymi zmiennymi

Zmienna zależna	χ^2	Stopnie swobody	$\chi^2_{df,\alpha}$	p-value	Decyzja
Posiadanie oszczędności ogółem	33,253	2	5,991	0,000	Odrzucenie H_0
Posiadanie oszczędności na starość	0,712	2	5,991	0,700	Przyjęcie H_0
Wartość oszczędności na starość	8,673	1	3,841	0,013	Odrzucenie H_0
Posiadanie IKE lub IKZE	5,449	1	3,841	0,020	Odrzucenie H_0
Długoterminowe programy oszczędzania	15,323	1	3,841	0,000	Odrzucenie H_0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Diagnoza Społeczna, 2015].

Przedstawione w tablicy 6 wyniki badań wskazują, że pracownicy sektora finansów publicznych oszczędzają odmiennie niż pracownicy z sektora prywatnego. Zapewne może to wynikać z przedstawionych w artykule różnic w zakresie uzyskiwanych dochodów przez obie grupy. Niewątpliwie może to być również efekt zaufania do państwa, które niewątpliwie jest większe w przypadku osób pracujących na jego rzecz. Jak wskazuje bowiem I. Olejnik [2016, s. 5–20], zaufanie to wpływa na poziom oszczędności.

Zakończenie

Dodatkowe oszczędzanie na starość staje się coraz istotniejsze. Po pierwsze, wynika to ze zmiany formuły wyliczania świadczeń, a po drugie, ze starzejącego się społeczeństwa. Niestety, Polacy nie są narodem, który jest nauczony oszczędzania w tym celu. Jak wskazano w pracy, zaledwie 3,2% gospodarstw posiada oszczędności na starość, które są wyższe niż jego roczne dochody. Ponadto wskazano, że pracownicy sektora publicznego ogólnie oszczędzają częściej niż osoby pracujące w przedsiębiorstwach prywatnych. W przypadku oszczędzania na starość oszczędzają równie często, a ponadto oszczędzają więcej i w sposób bardziej zorganizowany.

Kończąc, należy dodać, że państwo, zdając sobie sprawę z konieczności zmobilizowania Polaków do dobrowolnego oszczędzania na starość, planuje wprowadzić obligatoryjny program dodatkowego oszczędzania w tym celu (Pracowniczy Plan Kapitałowy). Prawdopodobnie w inny sposób nie uda się nieprzyzwyczajonych do oszczędzania Polaków zachęcić do pomyślenia o swojej starości. W świetle przeprowadzonych badań do oszczędzania na starość warto szczególnie zachęcać pracowników sektora prywatnego.

Literatura

- Abel A. (1980), *The Collected Papers of Franco Modigliani. Essays in Macroeconomics*, The MIT Press, Chicago,
- Apanowicz J. (2002), *Metodologia ogólna*, Wydawnictwo Bernardinum, Pelplin.
- Bakshi G.S., Chen Z. (1994), *Baby boom, population aging, and capital markets*, „Journal of Business”, Vol. 67, No. 2.
- Bielawska K., Pieńkowska-Kamieniecka S. (2015), *Aktualna sytuacja na rynku pracy wśród osób starszych a wiek emerytalny w Unii Europejskiej*, w: F. Chybalski, E. Marcinkiewicz (red.), *Współczesne problemy systemów emerytalnych: wybrane zagadnienia*, Monografie Politechniki Łódzkiej, Łódź.
- Chetty R., Friedman J.N., Leth-Petersen S., Nielsen T.H., Olsen T. (2014), *Active vs. Passive Decisions and Crowd-Out in Retirement Savings Accounts: Evidence from Denmark*, „The Quarterly Journal of Economics”, Vol. 129, No. 3.
- Choi J.J., Laibson D., Madrian B.C., Metrick A. (2001), *Defined contribution pensions: plan rules, participant decisions, and the path of least resistance*, „National Bureau of Economic Research”, Working Paper No. 8655.
- Cole S., Shastry G.K. (2007), *If You Are So Smart, Why Aren't You Rich? The Effects of Education, Financial Literacy and Cognitive Ability on Financial Market Participation*, <http://www.people.hbs.edu/scole/webfiles/savings.pdf>, dostęp: 23.07.2017.
- Diagnoza Społeczna* (2015), zintegrowana baza danych, <http://www.diagnoza.com>, dostęp: 20.06.2017.
- Domański Cz. (2008), *Statystyczne testy nieparametryczne*, PWE, Warszawa.
- Fisher P.J. (2010), *Gender Differences in Personal Saving Behaviors*, „Journal of Financial Counseling and Planning”, Vol. 21.
- Fisher P.J., Anong S.T. (2012), *Relationship of Saving Motives to Saving Habits*, „Association for Financial Counseling and Planning Education”, Vol. 23, No. 1.
- Friedberg L., Webb A. (2006), *Determinants and Consequences of Bargaining Power in Households*, NBER Working Paper Series 12367, National Bureau of Economic Research.
- GUS (2016), *Zatrudnienie i wynagrodzenie w gospodarce narodowej*, Warszawa.
- Keynes J.M. (2003), *Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza*, PWN, Warszawa.
- Kicia M. (2015), *Decyzje i postawy w zakresie gromadzenia oszczędności emerytalnych na przykładzie pracowników UMCS w Lublinie*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia”, nr 75.
- Lusardi A., Mitchell O.S. (2011), *Financial Literacy and Retirement Planning in the United States*, „Journal of Pension Economics and Finance”, Vol. 10, No. 4.
- Modigliani F. (1986), *Life cycle, individual thrift, and the wealth of nations*, „The American Economic Review”, Vol. 76, No. 3.
- Morin R.A., Suarez A.F. (1983), *Risk aversion revisited*, „The Journal of Finance”, Vol. 38.
- Norman A.S. (2010), *Importance of financial education in making informed decision on spending*, „Journal of Economics and International Finance”, Vol. 2, No. 10.

- Olejnik I. (2016), *Zabezpieczenie emerytalne: modele i determinanty zachowań polskich gospodarstw domowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.
- Panek T., Czapiński J., Kotowska I.E. (2015), *Metoda badania. Diagnoza Społeczna 2015, Warunki i Jakość Życia Polaków – Raport*, „Contemporary Economics”, Vol. 9, No. 4.
- Schmidt L., Sevak P. (2006), *Gender, marriage, and asset accumulation in the United States*, „Feminist Economics”, Vol. 12, No. 1–2.
- Stendardi E.J., Graham J.F., O'Reilly M. (2006), *The Impact of Gender on the Personal Financial Planning Process: Should Financial Advisors Tailor Their Process to the Gender of the Client?*, „Humanomics: The International Journal of Systems and Ethics”, Vol. 22.
- Turgot A.R.J. (1927), *O tworzeniu i podziale bogactw*, Gebethner i Wolff, Warszawa.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.
- Walczak D. (2017), *Retirement savings in an ageing society: a challenge for sustainable development*, „Studia Oeconomica Posnaniensia”, Vol. 5, No. 6.
- Walczak D., Krupa D. (2013), *Oszczędności gospodarstw domowych osób pracujących na własny rachunek*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne Problemy Usług”, nr 102.
- ZUS (2014), *Prognoza ludności na lata 2014–2050*, Warszawa.

Streszczenie

Świadczenia emerytalne gwarantowane z I i II filara nie zapewnią życia na poziomie zbliżonym do okresu przed przejściem na emeryturę. Wynika to min. ze zmiany formuły wyliczania świadczeń (na podstawie zgromadzonego kapitału) oraz ze starzejącego się społeczeństwa. W związku z tym dobrowolne oszczędzanie na starość jest coraz istotniejsze. Niestety, Polacy nie oszczędzają na starość. Zaledwie 3% gospodarstw domowych posiada oszczędności na starość, które przekraczają ich roczne dochody, czyli są na tyle znaczące, aby mogły wpłynąć na zmianę sytuacji dochodowej po zakończeniu aktywności zawodowej.

W pracy przedstawiono wyniki badania dotyczącego oszczędzania na starość pracowników sektora publicznego. Wskazano, że pracownicy ci oszczędzają na starość w podobnym stopniu jak osoby zatrudnione w sektorze prywatnym. Jest jednak pewna istotna różnica. Osoby zatrudnione w sektorze publicznym częściej oszczędzają w sposób przeznaczony dla oszczędności emerytalnych, czyli na Indywidualnym Koncie Emerytalnym, Indywidualnym Koncie Zabezpieczenia Emerytalnego, czy też w formie programów długoterminowych. Ponadto osoby te oszczędzają więcej na starość.

Przedstawione w pracy wyniki pochodzą z reprezentatywnego, ogólnokrajowego badania Diagnoza Społeczna przeprowadzonego w 2015 r.

Słowa kluczowe

oszczędzanie, starość, sektor publiczny, emerytura

Old-age savings of public sector workers (Summary)

Retirement benefits guaranteed from the 1st and 2nd pillar probably will not guarantee us a financial safety in old age. This is due to, among others, a change in the calculation formula of benefits (on the basis of accumulated capital) and an aging society. Consequently, voluntary saving for old age is becoming more and more important. Unfortunately Poles do not save for old age. Only 3% of households have old age savings that exceed their annual income, ie they are large enough to affect the change in income after retirement.

The paper presents the results of old-age saving of public sector workers. It has been pointed out that these workers are saving for old-age the same as those employed in the private sector. However, there is a significant difference. Firstly, these people save more for old age. And secondly, public sector workers more often save in a way that is intended for pension savings, ie, an Individual Retirement Account, an Individual Retirement Security Account, or long-term plans.

The research presented in the paper comes from the representative nationwide study the Social Diagnosis 2015, which was conducted in Poland in 2015.

Keywords

saving, ageing, public sector, pension